

3. Ünite

MEKÂNSAL BİR SENTEZ: TÜRKİYE

1. Yaşadığım Yerden Ülkeme 140

Konu Değerlendirme Testi 144

Yaşadığım Yerden Ülkeme

377 378

1. NEREDE YAŞIYORUM

etkinlik

Yaşadığımız yerin coğrafi konumu yer şekilleri kısaca şöyledir:

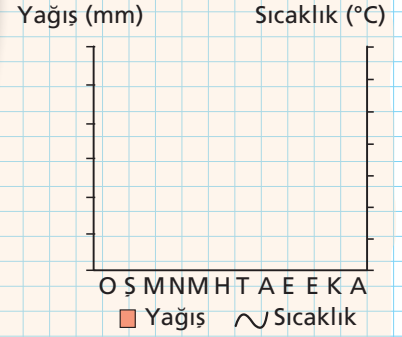
Yaşadığı yere göre öğrenci cevapları geçerli

etkinlik

Yaşadığımız yerin iklimi ve bitki örtüsü kısaca şöyledir:

Yaşadığı yere göre öğrenci cevapları geçerli

Yaşadığımız yerin sıcaklık ve yağış grafiği

Notlarım

etkinlik

Yaşadığımız yerin nüfus ve yerleşme özellikleri kısaca şöyledir:

...Yaşadığı yere göre öğrenci cevapları geçerli.

etkinlik

Yaşadığımız yerin ekonomik özellikleri kısaca şöyledir:

...Yaşadığı yere göre öğrenci cevapları geçerli.

Notlarım

etkinlik

Yaşadığımız yerin kültürel özellikleri kısaca şöyledir:

Yaşadığı yere göre öğrenci cevapları geçerli

2. YERLEŞİM BİRİMLERİNDE YAŞANAN DEĞİŞİM

Yeryüzünde doğal şartlara bağlı olarak yerleşim birimlerinde zamanla değişim meydana gelebileceği gibi beşeri şartlara bağlı olarak da değişim meydana gelebilir. Doğal bir afet, işletmeye açılan bir yer altı kaynağı veya geniş etkiye sahip beşeri yatırımlar şehirlerin doğal gelişim ve değişim seyrini hızlandırır.

Örneğin;

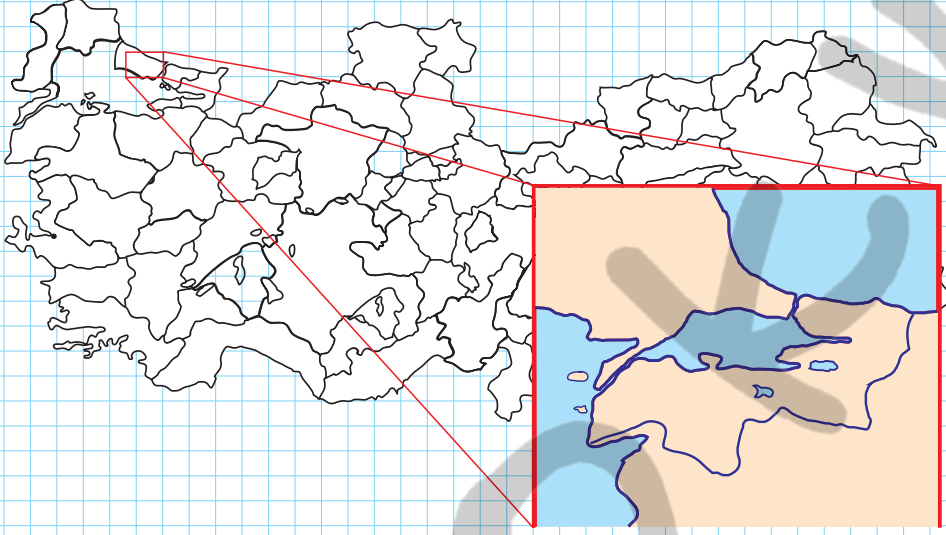
Zonguldak ve Batman bir zamanlar küçük bir yerleşim birimiyken bu iki kentte yer altı kaynaklarının işletmeye açılmasıyla günümüzde yoğun nüfuslu iki şehir haline gelmişlerdir.

Herhangi bir yerleşim biriminde değişimi hızlandıran başlıca faktörler şunlardır:

- ★ Yer altı kaynaklarının işletilmeye açılması
- ★ Doğal afetlerin yaşanması
- ★ Baraj inşa edilmesi
- ★ Sanayi tesislerinin inşa edilmesi
- ★ Bölgesel ve küresel etkiye sahip sosyal, ekonomik veya kültürel tesislerin inşa edilmesi
- ★ Havaalanı, demiryolu, otoyol, metro gibi ulaşım hatlarının inşa edilmesi

Notlarım

Aşağıda İstanbul'un Kurtköy semtinde zaman içinde meydana gelen değişim ana hatları ile ele alınacaktır.

Kurtköy, İstanbul'un Pendik ilçesine bağlı bir köy iken zamanla gelişmiş, günümüzde yoğun nüfusa sahip bir yerleşim birimi haline gelmiştir. Kurtköy 1990'lı yıllara kadar geniş arazileri ve tarım alanları ile tipik bir Anadolu beldesi görünümündeydi. 1998 yılında Sabiha Gökçen Havaalanının bu bölgede inşa edilmeye başlanmasıyla birlikte Kurtköy de büyük değişim yaşamaya başlamıştır.

Toplu konutlar, alışveriş merkezleri, sosyal tesisler ile yeni bir şehir görünümüne kavuşmuştur. Kurtköy'ün bu hızlı değişimi, İstanbul Park Grand Prix'sin 21 Ağustos 2005 tarihinde faaliyete girmesi ile büyük bir ivme daha kazandırmıştır. Bu iki yatırımın etkisiyle Kurtköy fiziki değişimle birlikte şehir kültürü ve şehir yaşantısı yönüyle de büyük bir değişim geçirmeye başlamıştır. Değişim ivmesi devam eden bölgede 2011 yılının sonunda nüfus miktarının 600 binden fazla olması beklenmektedir.

Notlarım

1. Aşağıda Konya'nın farklı zamanlara ait fotoğrafları görülmektedir.

Fotoğraflardan da faydalanarak bu değişim hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Şehrin ulaşım hatlarında gelişmeler yaşanmıştır.
 B) Şehir yatay ve dikey doğrultuda gelişmiştir.
 C) Şehirde fiziki değişim yaşanmıştır.
D) Şehrin gelişimi alt yapı sorunları ortaya çıkarmıştır.
 E) Şehir daha geniş bir alana yayılmıştır.

2. Sanayi tesislerinin işletilmeye açılmasıyla yerleşim birimlerinde hızlı bir değişim yaşanır. Küçük bir köy ya da kasaba olan yerleşim alanları bu nedene bağlı olarak gelişir ve bazen de büyük bir kent halini alır.

Aşağıdaki yerleşim merkezlerinden hangisindeki değişim bu duruma örnek gösterilemez?

- A) Seydişehir
 B) Kırıkkale
 C) Batman
 D) İskenderun
E) Afyonkarahisar

3. Aşağıda bazı şehirler ile bu şehirlerin gelişim ve değişimi üzerinde etkili olan faktörler eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Denizli – sanayi faaliyetleri
 B) Eskişehir – sanayi faaliyetleri
 C) Safranbolu – Turizm
 D) Gaziantep – Ticaret
E) Yozgat – Turizm

4. Bazı kentler doğal faktörlerin etkisiyle zamanla gelişip değişirken bazı kentler de beşeri faktörlerin etkisiyle gelişip değişir.

Aşağıdaki kentlerden hangisinin gelişmesinde beşeri faktörlerin etkisi daha fazla olmuştur?

- A) Adana
 B) Ankara
 C) Zonguldak
 D) Batman
 E) Elbistan

5. Yerleşim birimleri farklı etkenlere bağlı olarak zamanla değişir ve gelişir. Bazı yerleşim birimlerinde değişim zorunlu nedenlerden kaynaklanırken bazılarında ise sosyal ve ekonomik faktörlere bağlı olarak değişim gerçekleşir.

Buna göre aşağıdaki yerleşim birimlerinden hangisindeki değişim beşeri faktörlerden kaynaklanmıştır?

- A) Birecik Barajı'nın inşa edilmesiyle Halfeti'nin yerleşim yerinin değişmesi
B) Deprem sonucu Bingöl şehrinin yeni yerleşim bölgesine inşa edilmesi
 C) Bor işletmeleri sonucu Kırka ilçesinin gelişme göstermesi
 D) Demir-Çelik Fabrikasının inşa edilmesiyle Karabük şehrinin büyümesi
 E) Petrolün bulunmasıyla Batman şehrinin gelişmesi

6. Bazı mekanlar, sundukları avantajlar sayesinde buldukları yerleşim alanında hızlı bir değişime neden olurlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bulunduğu yerleşim yerinin daha hızlı değişmesini sağlamıştır?

- A) İzmir fuarı
B) Sabiha Gökçen Havaalanı
 C) Atatürk Olimpiyat Stadı
 D) Konya Fuarı
 E) Tortum Şelalesi

7. Bazı kentlerde yapılan yatırımlar ve uluslararası faaliyetler o kentin gelişmesini etkiler.

Aşağıdakilerden hangisi bu yatırımlara örnek verilebilir?

- A) İstanbul'da, İstanbul Park Grand Prix'in inşa edilmesi**
 B) Konya'da üçüncü organize sanayi bölgesinin inşa edilmesi
 C) Trabzon ilinde kentsel dönüşüm projesinin uygulanması
 D) Ankara-Konya arasında hızlı trenin faaliyete girmesi
 E) Muş ilinde havaalanının inşa edilmesi